

LEADER

Kantri

ÄLYKKÄÄT KYLÄT & älykäs kylien kehittäminen

Orivesi, Hirsilä

7.5.2024

Euroopan unionin
osarahoittama

Mitä sinulle tulee mieleen termistä
”Älykäs kylä” ?

EU:n komission ja parlamentin määritelmä Älykkäille kylille

Älykkäät kylät ovat maaseutualueiden yhteisöjä, jotka käyttävät **innovatiivisia ratkaisuja** parantaakseen muutoskestävyyttään **paikallisten vahvuuksien ja mahdollisuuksien** pohjalta. He luottavat osallistavaan lähestymistapaan kehittääkseen ja pannakseen täytäntöön strategiansa **parantaakseen taloudellisia, sosiaalisia ja/tai ympäristöolojaan** erityisesti ottamalla käyttöön **digitaalitekniikan tarjoamia ratkaisuja**.

Älykkäiden kylien hankkeiden teemoja läpileikkaa digitalisaatio ja innovaatiot.

Älykäs kylä on...

- **Ajatus**, josta voidaan ammentaa kaivattua kannustinta ja tavoitetta, jolla kylä saadaan uuteen nousuun.
- **Imagotekijä**, joka antaa mahdollisuuden päivittää maaseutua sille tasolle, missä asukkaat sen haluaisivat olevan.
- **Toimija**, joka haluaa aktiivisesti kehittää palvelujaan esimerkiksi terveydenhuollon, koulutuksen, energiantuotannon, liikkumisen, vähittäismyynnin, harrastustoiminnan ja kulttuurin aloilla.

Älykkääseen kylään ei ole olemassa vakiomallia tai ratkaisua, vaan jokaisen kylän/yhteisön kohdalla keskeistä on paikallisten voimavarojen ja mahdollisuuksien kartoittaminen ja niiden hyödyntäminen mahdollisimman hyvin.

Älykäs kylä-ajattelu tarjoaa uutta innostusta kylien kehittämistyöhön ja oman kotiseudun kehittämiseen, sekä auttaa tunnistamaan osallistamisen ja yhdessä tekemisen potentiaalin toiminnan kehittämisessä.

Tunnistetaan paikalliset voimavarat

Millaisia vahvuuksia, resursseja
ja osaamista kylältä löytyy?

Tunnistetaan paikalliset voimavarat

Millaisia mahdollisuuksia
kylällä on?

Älykkäät kylät kestävän kehityksen edistäjinä

Älykkäiden kylien hankkeiden teemoja läpileikkaa digitalisaatio ja innovaatiot.

- **Taloudelliset** – innovaatiot: toimenpiteet nousevien **arvoketjujen** ja paikallisten taloudellisten klusterien (sekä maatalouden että muun kuin maatalouden) tukemiseksi (yritystoiminnan kehittäminen), jotka perustuvat **paikallisiin hyödykkeisiin** ja (potentiaalisiin) suhteellisen edun alueisiin (biotalous, älykkäät turistikohteet jne.). **Älykkäät liikenne- ja logistiikkaratkaisut, älykkäät paikalliset palvelut** ja palveluketjut sekä älykkäät ruokaketjut, digitalisointi ja yritysten yhteistyö. Ja laajakaistayhteydet ja erilaiset mallit yrityksille (esimerkiksi sosiaalinen yrittäjäyys).
- **Sosiaaliset** - innovaatiot kestävien ja laadukkaiden **sosiaalisten ja kulttuuripalvelujen** varmistamiseksi. Sijoitukset tulevaisuuden taitoihin. Kaupunkien ja maaseudun yhteydet. **Kestävä hyvinvointi:** vältetään segregatio ja eriarvoisuus ihmisten välillä, parannetaan maahanmuuttajien ja muiden uusien tulijoiden **kotouttamista**, yhteisöä, elinoloja, kulttuuria, turvallisuutta. Tietämys, tieto - myös hiljainen tieto - kylistä toiminnassa. **Monipaikkaisuus** ja etätöntelemisen mahdollisuudet.
- **Ympäristö** - innovaatiot resurssitehokkuuden parantamiseksi, paikallisten energiayhteisöjen luomiseksi, **hiilijalanjäljen vähentämiseksi, biologisen monimuotoisuuden lisäämiseksi** sekä **ympäristövarojen suojelemiseksi**. Kunnan viranomaiset, yrityssektorin edustajat, paikalliset asukkaat, tutkimuslaitokset ja asiantuntijat työskentelevät yhdessä kehittääkseen ja räätälöidäkseen uusia kustannustehokkaita ratkaisuja **päästöjen vähentämiseksi**, etenkin kuljetuksen, asumisen ja ruuan yhteydessä. **Vähähiiliset kylät:** kiertotalous, kestävä ruoantuotanto ja paikallinen ruoka.

Älykkään kylän mahdolliset vaiheet:

Valmisteluraha

Päähanke / strategiahanke

Suunnitelmaa toteuttavat toimet

Älykäs kylä-hankkeen Valmisteluraha

- Valmistelurahan suuruus on **5000 euroa** ja se on vakioitu kertakorvaus.
- Valmistelurahan **käyttö**:
 - Idean muotoilu
 - Kumppaneiden hakeminen, kumppanuuksien tunnustelu
 - Konkretisointia, tavoitteen asettelua
 - Viestintää, verkostoitumista, osallistamista
 - "Markkinakartoitus", potentiaalin testaamista, "toteutettavuustutkimus"
- **Valmistelurahan tuloksena** syntyy kumppanuusasiakirja tai asiakirja, joka osoittaa aiotun kumppanuuden toimimattomuuden.
 - Asiakirja sisältää kuvauksen aiekumppanuuden syntymisestä tai perustelut sille, miksi kumppanuutta ei nähdä kannattavaksi.

Yhteistyöhanke (ÄK-strategiahanke)

- Tukea voidaan myöntää yhteistyöhankeeseen, jossa yhteistyöhön ja hankkeen tavoitteen ratkomiseen osallistuu **vähintään kaksi toimijaa**.
- Yhteistyöllä tavoitellaan uudistumista, uusia ratkaisuja, rohkeita kokeiluja sekä uusia kumppanuuksia.
 - Älykkäät kylät -hankkeet edistävät kestävän kehityksen periaatteita, digitalisaatiota ja innovaatioita. Hankkeeseen liittyvät innovaatiot voivat olla sosiaalisia, taloudellisia tai ympäristön tilaa parantavia.
 - Yhteistyöryhmiä voidaan perustaa ja hankkeita voidaan toteuttaa paikallisina ja alueellisina sekä alueiden välisinä. Älykkäillä kylillä voidaan edistää myös kansainvälistä yhteistyötä muiden EU-maiden kanssa.
- Tuensaajana julkisoikeudelliset ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, kuten yhdistykset, kunnat, osuuskunnat, järjestöt ja yhteisöt.
- Älykkäät kylät -hanke on useamman vuoden projekti (enintään 5 vuotta), johon voi liittyä yleishyödyllisiä investointeja. Tuki investointeihin haetaan erikseen.

Yhteistyöhanke

- **Tuki pääsääntöisesti 90 %, max. 80 000 €.**
- Vastikkeeton työ voidaan hyväksyä osana yksityistä rahoitusta yleishyödyllisissä / yhteistyöhankeissa kansallisessa lainsäädännössä määritellyin ehdoin.
- Tukea haettaessa esitetään hankesuunnitelma. Kumppanit, joiden kanssa hanketta toteutetaan, on oltava tiedossa, kun rahoitusta hankkeeseen haetaan. Kuvaa hankehakemuksessa, miten kumppanit tekevät keskenään yhteistyötä hankkeessa.
- Tuki mahdollistaa sellaisia asioita, joiden toteuttaminen ilman tukea ei olisi mahdollista.
- Tukea **ei myönnetä esimerkiksi:**
 - Yritysten **normaalin toiminnan** kustannuksiin eikä yksittäisen yrityksen tuotekehitykseen tai alihankintana suoritettuihin tutkimushankkeisiin.
 - Toimenpiteessä ei tueta **kuntien tai valtion vastuulla olevien lakisääteisten peruspalveluiden tuottamista**, mutta hankkeilla voidaan suunnitella ja kokeilla uusia toimintamalleja, joilla peruspalvelujen saatavuutta voitaisiin parantaa.
 - Yhteistyöhön, jossa on mukana pelkästään tutkimuslaitoksia.

Suunnitelmaa toteuttavat toimet

- Päähankkeeseen eli Älykäs kylä-hankkeeseen voidaan linkittää siihen liittyviä toimia, kuten investointeja.
 - Tuki 70 % (max. 50 000 euroa) ja 50 % 50-80 000 euron hankkeissa.
 - Maaseudun palvelujen ja toiminnan kehittämisen investoinnit → Älykkäät kylät -hankkeen suunnitelmaan sisältyvät investoinnit, joilla parannetaan alueen tulevaisuuden suunnitelmia kestävästi.

Millaisia ongelmia hankkeella voisi ratkoa?

Millaisia kehittämissideoita hankkeella voisi edistää?

Esimerkkejä Älykkäiden kylien yhteistyöhankkeista

- Kylän tai muutaman kylän yhteinen työskentelypiste / etätoimisto / yritysten yhteisdigi-innovaatiopiste. Suunnittelu ja yhteistyösopimukset hankkeessa, investoinnit erikseen.
- Kylän tai muutaman kylän yhteinen **kiertotaloussuunnitelma** ja sen toteutus. Esim. paalimuovi tai muu hankala jäte voi olla toiselle käytettävä materiaali. Suunnitelma ja yhteistyökuviot hankkeella, yritysrahoitus tai muut investoinnit omista toimenpiteistään.
- Liikkuva palvelukokeilu kylässä tai muutaman kylän alueella. Esim. kylän / kylien ja kunnan yhteistyönä.
- **Ympäristön suojele** tai muokkauskokonaisuus voi kattaa esim. johonkin vesialueeseen liittyvän suunnittelun, yhteistyöverkoston kokoamisen ja toimien toteuttamisen. Investoinnit erikseen.
- Valokuituverkon ja mahd. paikallis-/privaatti 5G-operaattoritoiminnan suunnittelu ja toteutus. Investoinnit erikseen.
- **Turvallisuus, varautuminen**, huoltovarmuus, omavaraisuus, vesihuolto ym. Investoinnit erikseen.
- Kylän tai muutaman kylän tai kunnan yhteinen biokaasulaitos. Yhteinen suunnittelu, yritysten, maatilojen, ruokapalvelujen verkottaminen jne. Investointi erikseen.

Ideasta hankkeeksi

Mikä on hanke?

- Aiheeltaan, kestoltaan ja budjetiltaan rajattu tehtävä
- Lähtee paikallisesta tarpeesta ja paikallistoimijoilta
- Hanke hyödyttää selkeää kohderyhmää
- Hankkeella tulee olla jatkuvuutta tai pysyviä vaikutuksia, eli hankkeella tehdyt toimenpiteet tai saavutetut tulokset hyödyttävät kohderyhmää myös tulevaisuudessa
- Tavoitteena ongelman ratkaisu tai idean kehittäminen käytännön toiminnaksi
 - Hanketta ei tehdä hankkeen vuoksi, vaan sillä tavoitellaan lisäarvoa

Hankesuunnitelmasta liikkeelle

- Hankesuunnitelmaan kannattaa panostaa!
- Hyvä hankesuunnitelma on selkeä, konkreettinen, realistinen, huomioi henkilöresurssit, yhteistyökumppanit ja riskit.
- Älykäs kylä-hanketta haettaessa esitetään hankesuunnitelma.
- **Kumppanit**, joiden kanssa Älykäs kylä-hanketta toteutetaan, on oltava tiedossa, kun rahoitusta haetaan. Hankehakemuksessa kuvataan, miten kumppanit tekevät keskenään **yhteistyötä** hankkeessa.
- Älykkäät kylät -hankkeet edistävät kestävän kehityksen periaatteita, digitalisaatiota ja innovaatioita. Hankkeeseen liittyvät innovaatiot voivat olla sosiaalisia, taloudellisia tai ympäristön tilaa parantavia.

LEADER

Kantri

Tärkeää muistaa

Ole Kantrin työntekijöihin yhteydessä kun pohdit tuen hakemista, kerro ideastasi ennen hakemuksen aloittamista!

Saapuneet hakemukset käsitellään Kantrissa valintajaksoittain.

Tuen haku on jatkuva ja sitä haetaan sähköisesti [Hyrrä](#)-järjestelmän kautta

 Hyrrä

Euroopan unionin
osarahoittama

Millaisia ajatuksia
Älykäs kylä-teema herättää
ja millaisin eväin
kotimatalle?

Kotiinviemisinä työpajasta

- Uudenlainen tapa tarkastella tulevaisuutta, kylän vahvuuksia, resursseja ja mahdollisuuksia
 - Niistä kumpuaa älykkyyttä!
- Digitaalisuus ja sosiaaliset, taloudelliset tai ympäristön tilaa parantavat innovaatiot.
- Uuden kehittämiselle luo pohjan olemassa olevien hyvien toimintamallien tunnistaminen
- Tunnistetaan yhdessä tekemisen potentiaali kehittämistyössä!

Kiitos mielenkiinnosta!

Heidi Hallongren
Paikalliskehittäjä,
kyläkoutsi

+358 40 525 8836

heidi.hallongren@kantriry.fi

LEADER

Ihmisten kokoisille ideoille!

Euroopan unionin
osarahoittama

www.kantriry.fi

